

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

22 июнь кунин Норвегия Қироллигининг Ўзбекистондаги фақуллода ва мухтор элчиси Дагфинн Стенсет Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Дагфинн Стенсет Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистондаги фақуллода ва мухтор элчиси Дагфинн Стенсет Каримовга ишонч ёрлиғини топширди. Норвегия Қироллигининг Ўзбекистондаги фақуллода ва мухтор элчиси Дагфинн Стенсет Каримовга ишонч ёрлиғини топширди. Норвегия Қироллигининг Ўзбекистондаги фақуллода ва мухтор элчиси Дагфинн Стенсет Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

ИШОНЧ ЁРЛИҒИНИ ТОПШИРИШ
МУНОСАБАТИ БИЛАН
НОРВЕГИЯНИНГ ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАҚУЛОДДА ВА
МУХТОР ЭЛЧИСИ ДАГФИНН СТЕНСЕТ
ЖАНОБЛАРИ

Дагфинн Стенсет жаноблари 1936 йил 28 августда туғилган. Йил университетини битиргач, ижтимоий фанлар бакалаври даражасини олиб, Норвегия Ташқи ишлар вазирлигида ишлаб бораётган. Чет элларда қўйидаги лавозимларни эгаллаган:

- 1962—65 Москвадаги элчиликнинг иккинчи котиби
- 1969—72 Бонндаги элчиликнинг иккинчи котиби
- 1979—85 СССРда элчи
- 1990 йилдан СССР—Россия Федерациясидаги элчи
- Стенсет жаноблари Норвегия Ташқи ишлар вазирлигида қўйидаги лавозимларда ишлаган:
- 1973—76 сийёсий бошқарманинг бўлими бошлиғи
- 1976—79 режалантириш бўлими бошлиғининг ўринбосари
- 1985—86 сийёсий бошқарманинг бўлими бошлиғи

маннинг бошлиғи.
1986—89 режалантириш бошқармасининг бошлиғи.
1989—90 сийёсий минтақалар ишлари ва ресурслар муаммолари бошқармасининг бошлиғи.
Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги.

Ижарадаги «Орзу» чарм-аторлиги ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бirlашмасининг ҳар бир бўлимида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар ўз касбияти билан ишда иштирок этаётган. Шарифа Мухамедова 4-сентябр 10 йилдан бундан махсус лотларни ўрочи бўлиб меҳнат қилади. У ҳамisha ишларга ўз масlahатларини аямайди.

СУРАТДА: Шарифа Мухамедова. Андрей Пищенко сурати.

* Миллий истиқлол мафқураси.
У қандай бўлиши керак?

ЯХШИ НИЯТЛАРГА БОЙ

«МИЛЛИЙ истиқлол мафқураси» — янги тушунча. Кўп партияли жамиятда мафқуралар ҳам кўп бўлиши мумкин. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 12-моддасида таъкидланганча, «Ўзбекистон Республикасида «ижтимоий ҳаёт сийёсий институтлар, мафқуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади. Ҳар қайси мафқура давлат мафқураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас». Бу жуда тўғри. Коммунистик мафқура, диний мафқура, жамиятимизнинг бу кунги руҳига хилоф ҳар қандай мафқура умумжамаият мафқураси бўла олмаслиги керак.

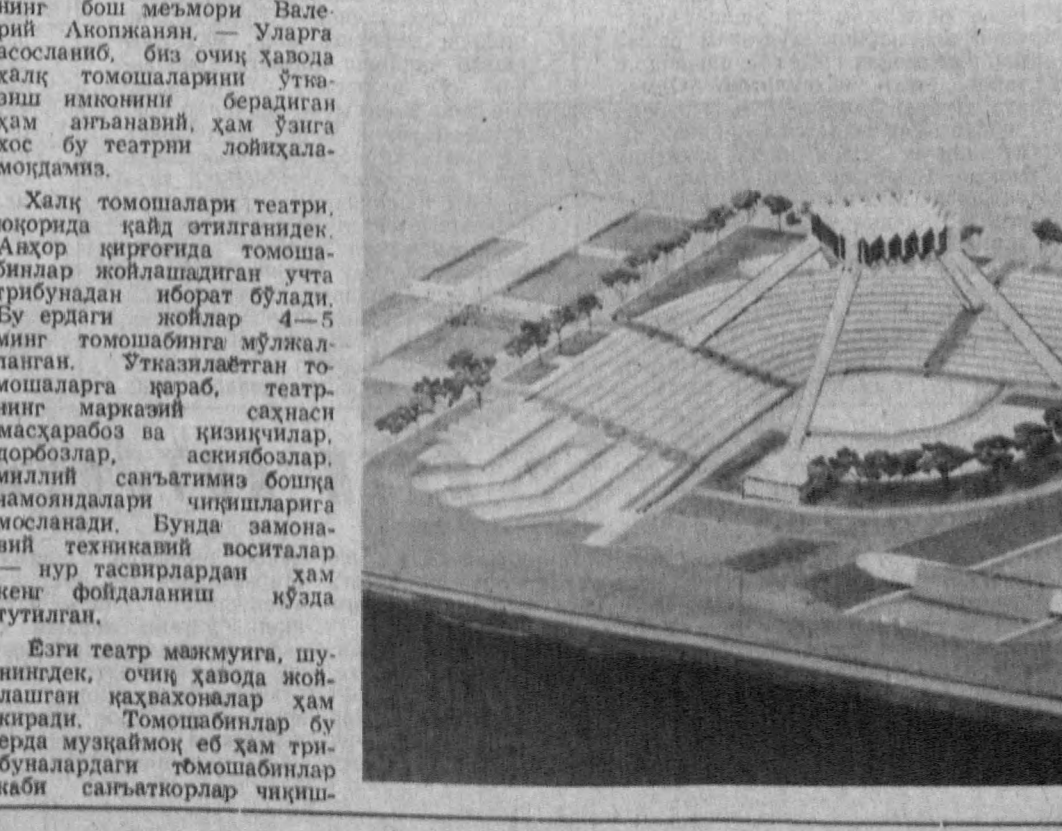
Энди, давлат мафқураси эмас, балки умумжамаиятнинг энг илгор мафқурасини яратиб зарур бўлиб қолганлиги сезилипти. Президентимиз Ислам Каримов айтганидек, «Олдимизда турган энг муҳим масала, бу — миллий истиқлол мафқурасини яратиб ва ҳаётиимизда таъдиб қилишдир». Бу мафқура — давлат мафқураси ёки дин мафқураси эмас, балки азамий маданият-маънавий анъаналаримизга ва умуминсоний қадриятларга асосланиб, порлоқ келажакимизни яратиб мақсадида астойдил меҳнат қилишга ундайдиган мафқурадир, ҳар қил ижтимоий таъкидотлар фаолиятини учун сармافқурадир. Республикаимиздаги ҳар бир таъкидот, ҳар бир фуқаро қўлидан келганича бу сармافқураимизни яратиб ҳисса қўйишлари ва уни амалга ошириш учун иштирок этишлари таъриф қилганча қаноатланарлиқ.

Шу қўйида «мафқура» сўзи кўп ишлатилипти. Бу тушунчага таъриф бериш ниҳоятда қийин. Ҳар қандай таъриф ҳаммага қаноатланарлиқ қўйида олишлари мумкин бўлади. Турт устун ишлаб турадиган ишпоотнинг ўзига хос «тоғи»да эса нур тасвир ва овоз берувчи асбоб-ускуналар жойлаштирилган. Бу «тоғнинг» четларида, шунингдек, томошаларга мос декорациялар жойлаштирилиши мумкин. Юқоридagi бу ишпоотда техника хизматлари хоналари ҳам жойлашган.

Ушбу ноб ишпоотни лойиҳалаштириши меъморлар Юлия Аюпова, Маҳмуд Мусаев, Ренат Камолдов, бош муҳандис Виктор Яковлев иборат муаллифлар гуруҳи амалга оширмақда. Уларга ҳамда халқ томошалари ёғи театрини барпо этаётган «Тошкент-курилиш» ишчи-хизматчиларига бу ишпоотни белгилаган муҳаббатда фойдаланишга топшириш учун куч-гайрат тилаб қоламиз.

Воҳид ЭРАЛИЕВ.

СУРАТДА: Халқ томошалари ёғи театри шундай бўлади.

фалсафа фанлари доктори, профессор.

* Газетанингу шу сонига КЎРГАЗМА ИШ БОШЛАДИ

Маълумки, ўтган йилнинг декабрь ойида Туркиянинг «Имбат» фирмаси Республика «Ўзбекистон» республика савдо-кўргазма марказида ўз кўргазмаларини намойиш этаётган. Ушбу кўргазмага Туркия давлат, ҳукусий корхоналарининг кенг истеъмол буюмлари қўйилган. Туркия билан Ўзбекистон ишбилармонлари ўртасида тузилган битимларга асос солганди.

Бугундан, яъни 23 дан 27 июнга қадар Республика Савдо-кўргазма марказида Туркиянинг «Туял» компаниясининг савдо-саноат кўргазмаси ўз иштини бошлади. «Туял» компанияси бундан 13 йил муқаддам ташкил топган бўлиб, асосан халқаро кўргазмалар уюштиришга ихтисослашган. Компания бу қисқа фаолият даврида турли мамлакатларда 35 та халқаро ва Туркияда 22 та кўргазмалар ташкил қилган жамғаримга 14 та мамлакатда ўз вақтларига эга. Асосий вазифа кўргазмалар ташкил этиш, Туркия маҳсулотларини кенг жаҳон оммасига тартиб қилишдан иборат. Компаниянинг Туркияда мавқеи баланд. Чунки у мамлакатдаги кўргазмалар ташкил этиш бўйича давлат лицензиясига эга бўлган ягона компаниядир.

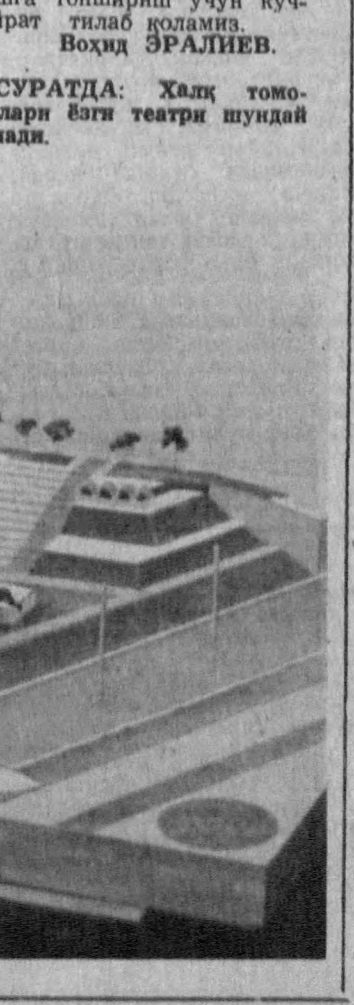
— Ушбу кўргазмада 45 та компания қатнашмоқда, — дейди суҳбат чоғида «Туял» фирмаси вакили Сабри Орол. — Қўриб турганимиздек, мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган деярли барча маҳсулотлар шу ерда жамланган. Албатта ҳар қил дилига мосини, қўлай ва сифатлигини ҳарид қилиш келди. Бизда, мана, истаганча танлаш ва ёққан бўлса ҳарид қилиб олиш учун шартномалар тузиб олиш мумкин.

— Фирмамиз асосий мақсадлари нималардан иборат?

— Мақсадиимиз ўзимизда ишлаб чиқарилаётган барча маҳсулотларни намойиш қилиш билан бир қаторда уларга ҳаридор топшидан ҳам иборат, — дейди вакил. — Ўйлаймани, худди қозониконлик ишбилармонлар қабил бу ерда ҳам биз билан битимлар тузадиган ишбилармонлар топилади.

Омонкул ФАЙЗУЛЛАЕВ, фалсафа фанлари доктори, профессор.

СУРАТДА: Халқ томошалари ёғи театри шундай бўлади.

фалсафа фанлари доктори, профессор.

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

- Ўзбекистоннинг бир гуруҳ таниқли ёзувчилари Республика Президентининг Ислам Каримовга маънавий қадриятларимизни тиклаш ва ривожлантириш учун қилаётган сий-ҳаракатларига миннатдорчилик мактуби билан мурожаат этадилар.
- Фарғонага Голландия технологияси асосида картошка етиштириш мақсадида бу йил ана шу мамлакатдан 4800 тонна уруғлик келтириладиган бўлди.
- Андижонда жума — ҳайр-эҳсон кунин, деб эълон қилинди. Ҳар жумада «Маҳалла» жамғармаси ҳисобидан ноҳор оилаларга ҳайр-эҳсон улашмоқда. Жумладан, корхона ва ташкилотлардан бу жамғармага тушган 13 миллион сўмдан 5 миллион сўми ёрдамга муҳтожларга тарқатилди.
- Бухорода янги халқаро телефон станцияси фойдаланишга топширилди. У орқали эндиликда 120 йўналиш бўйича, шу жумладан хорижий мамлакатлар билан алоқа қилиш имконияти туғилди.
- Қаршида йилга 1 миллион жуфт спорт пойфазали ишлаб чиқарадиган Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси ташкил этиш тўғрисида шартнома имзоланди.

ҲАМДУСТЛИКДА

- 33 йилги исёнчи полковник Сурет Гусейнов халқ уни сайласа, Президент бўлишга рози эканлиги тўғрисида баёнот берди. У Озарбайжоннинг ҳозирги раҳбарияти орасида ҳеч қимми, шу жумладан Гейдар Алиевни ҳам иттифоқчи қилмаслигини айтди. Сурет Гусейнов, шунингдек, қўшинлари билан Бокуга кириб, халқ иродасини бажарақлигини билдирди.
- Москвада кеча Россия ректорларининг навбатдан ташқари фақуллода курултойи очилди. Бу мамлакат олий ўқув юртилари янги студентлар қабул қилишдан воз кечишлари даражасига келиб қолди. Чунки ҳозирги пайтда Россия олий мактаби бюджетини 160 миллиард сўмлик қамолмадага эга экан. Шу сабабли қатор олий ўқув юртилари студентларга стипендияларни фақат кузда ўтмай, олийлари мумкинлигини билдирмоқдалар.
- Май ойида Россияда расман рўйхатга олинган ишчилар сони 740,5 минг кишини ташкил этди.
- Тожикистон Олий суди бутун республикада демократик партия, ислом уйғониш партияси, «Растох» ҳаракати ва «Лали Бадахшон» жамиятини тугатиш тўғрисида қарор қабул қилди. Уларни рўйхатга олиш тўғрисидаги гувоҳномалар ҳақиқий эмас, деб топилди. Бу партия ва ҳаракатларга тегишли мулк давлат тасарруфига ўтказилди.

ХОРИЖДА

- АҚШ Президенти Билл Клинтон инсонпарварлик ва сийёсий нуқтаи назардан Кубага қарши 32 йилдан бери давом этаётган иқтисодий қамалини бекор қилишга тайёрилиги ҳақида баёнот берди. Бу Куба гоём оғир иқтисодий аҳволга тушиб қолганлиги сабабли қилинмоқчи.
- Буюк Британия давлат вазири Джонатан Эйткен унинг давлати ядро қурулини синашиш тўғрисидаги тўхтатиш тарафдори эканлигини билдирди.
- Келгуси йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тинчликни сақлаш қўлларининг сони 100 минг кишига етши керак. Бунинг ичига «қайноқ нуқталар» қўйиб бораётганлиги таъкид этилди. БМТ Бош қотиби Бутрос Галии бугун Боннда Германия раҳбарияти билан ўтказадиган музокараларда ҳам мазкур мамлакатнинг жаҳон ҳамжамаиятининг тинчликни сақлаш қўлларидан иштироки масалаларини муҳокама этади.
- Саудия Арабистони Босниядаги воқеалар муносабати билан тасуф билдирди ва боснияликларга инсонпарварлик ҳақда молиявий ёрдам кўрсатаётганини айтди. Илгари Саудия Арабистони боснияликларга ёрдам қўрсатиш учун 100 миллион доллардан кўпроқ маблағ ажратган эди.
- Қароғори АҚШда яшайдиган жойлашган «Партизёр НВ» хорижий компанияси 10 та «ИЛ-76» Россия самолётларини сотиб олиш тўғрисида буюртма берди. Бу самолётларга АҚШ давлатлари ва асбоб-ускуналари ўрнатилган.
- Мексиканинг «Телевис» телевизион корпорацияси «Валентина» деб номланган янги кўп сериал фильмни намойиш этишни бошлади. Бош ролни машҳур Вероника Кастро иккиро этган бу телефильмнинг жаҳондаги 36 мамлакат, шу жумладан Россия ҳам сотиб олди.

ТИНЧЛИК, ҲАМКОРЛИК ВА СПОРТ

ХІХ аср охирида Пьер де Кубертен исмили шахс томонидан ишлаб чиқилган Олимпизм асосларининг биринчи модаласида «Ишларни дўстлик, ўзаро ҳамкорлик руҳида» таърифида спорт олимпиада уюлими фойдаланиш, шу орқали дунёда тинчлик ва оқсоқилликни дастахаллаш Олимпия ҳаракатининг олий мақсади эканлиги ҳақида сўз юритилган.

«Олимпизм» тушунчасининг асл моҳияти ҳам сийёсий ҳаётлар орасида дўстлик, ришталарини боғлаш, уларга ўз қўлини, гайрату шикоятларини ўйингоҳлар, югуриш йўлакларидан кўрсатмоқлари учун имкон яратиб бераётган.

Бундай таъдбирлар қитъалар орасидаги оқсоқилликни рағбатлантириш мақсадида қисқартиришга хизмат қилади. Инсониятнинг тинчлик ҳақидаги эзу ниятларини рўйига чиқариш йўлида қўнчалар қилиб келадиган Халқаро Олимпия Комитети олимпиада спортга ҳам қатъи аътибор бериб келмоқда.

Яқинда унинг қарори билан 23 июнь югуришчиларнинг Олимпия кунин, деб эълон қилинди. Шу муносабат билан аҳоли орасида Олимпия ҳаракати, Олимпияда ва спортнинг ижтимоий қадриятларини кенг тарғиб қилиш ниятида Ўзбекистон Республикаси жисмоний тарбия ва спорт Давлат комитети коллегияси ва Миллий Олимпия Комитети иккирола Маҳмадас Халқаро Олимпия Комитетининг 100 йиллик тўғрисида бағишлаб 1993—1996 йиллар мобайлида олимпиада таъдирлар уюштириш ҳақида қўшма қарор қабул қилди.

Бугун бу йўлдаги дастлабки қадам қўйилмоқда. Айни пайтда республикаимизнинг барча аҳолилари, шаҳар ва қишлоқлари, маҳаллалар, мактабча тарбия муассасалари, болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари, соғломлаштириш лагерлари, жисмоний тарбия жамғармалари югуришчиларнинг Олимпия кунига бағишланган энгил атлетика мусобақалари бўлиб ўтмоқда.

Историклик, спортнинг барча турлари орасида биринчи бўлиб Олимпияда ўйинлари дастурдан ўрин олган, энгил атлетиканинг энг қадимий маҳаббатларидан бўлган югуриш бўйича ўтказилаётган мусобақалар ҳар биримизга олам-олам қўнча бахш этса, қўнчилигимиз учун соғлом турмуш тарзи сари қўйилган биринчи қадамимиз бўлса.

Истаиники, югуришчиларнинг Олимпия кунин барчаимиз оқсоқиллик нутқидан спорт байрамига айлانسин.

Шўҳрат АРМОН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СУДИДА

Илгари хабар қилинганидек, Ўзбекистон Республикаси Олий суди жиний ишларни судлов ҳаётида республика Вазиранг Кенгашининг сийёсий раиси ва республиканинг сийёсий вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов иши қўриб чиқилди.

Олий суд ҳукмида таъкидланганча, Мирсаидов чет давлат фуқароси билан шубҳали муносабатда бўлиб ва хизмат маънасини суиистеъмол қилиб, ўзига бўйсунувчи шахсларга хорижий фирмаларга пахта етказиб бериш ҳуқуқидан битим тузиш тўғрисида кўрсатмалар берган, ҳолқуни маблағи йўқлиги ва унинг ишончли эмаслиги ҳақида маълумотларга эга бўлган. Бунинг оқибатида республикада жуда катта миқдорда, яъни 3,6 миллион АҚШ долларидан кўпроқ миқдорда иқтисодий зарар етказилган.

Суд Мирсаидовдан давлатга етказган моддий зарарини Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги фойдаланган ундириб олишга ҳам қарор қилди.

СИНГАТ САЛОМАТИНИ

• Соғлом авлод учун

ЭЗГУ МАҚСАДНИ КЎЗЛАБ

МАЪЛУМКИ, бугунги кунда тиббиёт ҳодимларининг олдига қўйилган энг долзарб масала оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилишдир. Президентимиз томонидан таъсис қилинган «Соғлом авлод учун» ордени ҳам ана шу мақсадга қаратилган.

Бизнинг Бектемир тумани тиббиёт ҳодимлари ҳам Президентимиз Фармонларини ҳаётга тадбиқ этишда самарали меҳнат қилмоқдалар. Келажак авлодимизнинг саломатлигини таъминлаш мақсадида туманимиз миқёсида терапевтлар, акушер-гинекологлар ва болалар шифокорлари иштирокида маҳаллаларда иш олиб борадиган гуруҳлар тuzилди. Уларнинг асосий вазифалари маҳаллаларда, жамоат жойларида тиббий хизматни яхшилаш, хотин-қизлар ўртасида тарғибот ишларини олиб боришдан иборатдир.

Туманимиздаги 4-катталар ва 23-болалар касалхонасида 25 ўринга мўлжалланган кундузги шифохона ташкил этилган эди. Ҳозирги кунда имкониятимизни ҳисоблаб чиқиб, у 32 ўринга кенгайтирилди. Беморлар керакли парҳез овқатлар, дори-дармонлар ва дориювчи гиёҳлардан тайёрланган шарбатлар билан таъминланган. Бундан ташқари 4-шифхона қўшида амбулатория-жарроҳлик маркази ишга туширилди, ҳозирда энгил кечадиган жарроҳлик операциялари қилинмоқда.

Шу йилнинг май ойида туман соғлиқни сақлаш бўлими тиббиёт кенгаши ўтказилиб, унда «Оналар ва болалар ўлими сабаблари» масаласи муҳофаза қилиниши ва уларни камайтиришга бутун эътиборни қаратиш бора-сида амалий ишлар белгиланди. Шунингдек, ҳозирги таътил кунларида болалар оромгоҳларида соғломлаштириш, чиниқтириш билан боғлиқ бўлган вазифалар кўрсатиб берилди.

Туман ҳаёт таълими бўлими биргаликда тиббий педагогик комиссия тузилиб ҳудудимиздаги «Автомобилист» ва «Камалат» дам олиш оромгоҳлари шифокор ва ҳамширалари билан тўла таъминланди.

Йилда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ёш авлод саломатлигини яхшилаш, уларни маънавий ва jismoniy жиҳатдан баркамол тарбиялашда фаол қатнашиш мақсадида туманимиздаги тиббиёт ҳодимларининг кўриқ-тайлови ўтказилди. Унда 41, 23, 12 шифохона ҳодимлари иштирок этиб, мутахассисликлари бўйича куч синнашди. Улар «Соғлом онадан соғлом авлод туғилди», «Она сuti — бола соғлиғининг тарови» мавзулари бўйича, шунингдек, анъанавий миллий меросимиз бўлган алла ва бешикнинг бола тарбиясидаги аҳамияти тўғрисида маърузалари, саҳна кўринишларини намойиш этидилар. томошабинларнинг савол-ўйрига жавоб бердилар. Амалга ошираётган бу ишларимизнинг ҳаммаси бир мақсадга — туман аҳолисида намунали тиббий хизмат кўрсатишга, уларнинг саломатлигини сақлашга қаратилгандир.

Қаҳрамон БОТИРОВ,
Бектемир тумани соғлиқни сақлаш бўли-
мининг мудири.

• Яшил дорихона

ЗАНЖАБИЛ

ЗАНЖАБИЛ туганак ва йўғон панжасимон илдизи кўп йиллик ўсимликдир. У асосан Жанубий ва Шарқий Осиёда кўп учрайди. Занжаб билнинг илдизи Ҳиндистон, Покистон ва Япония каби Осиё мамлакатларида озиқ-овқат тайёрлашда дориювчи сифатида кен қўламда ишлатилади. У мамлакатларда енгил касалликларни даво-лашда ҳам занжабидан аҳоли фойдаланади. Масалан, занжабидан тайёрланган чой йўталиш даволаш учун беморларга ичирилади.

Занжабид ҳақида европалар билан биринчи марта Марко Поло Хитойга сафар қилиб қайтгандан кейин маълумот берган. Олимлар ҳозирда занжабиднинг тиббиётдаги фойдали томонларини илмий-тадқиқот йўли билан янада ойдинлаштиришга ҳаракат қилишмоқда. Занжабид аниқлашлари-ча, занжабид таркибиде турли фойдали қиммий моддалар бор. Масалан, занжабид таркибидеги бир модда бақтериани йўқ қилишда ишлатилиши мумкин.

Дунё олимларининг маълум қилишича, занжабид юрак инфаркти ва инсультнинг олдин олинди яхши таъсир кўрсатиши мумкин. Бир аёлга кунига 70

(«Салдо», «Америка овози» радиостанцияси эшиттирилари асосида).

ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

ЕЗ ойларида ўткир юқумли ичак касалликлари кўпайди. Шулардан бири сальмонеллездир. Бу касаллиқни сальмонеллалар деб аталувчи микроблар қўзғатади. Сальмонеллаларда инфекция манбалари ҳайвонлар, ҳашаротлар ва одамларнинг ўзлари ҳисобланадилар.

Бу касаллик асосан сальмонеллалар билан зарарланган озиқ-овқат маҳсулотлари орқали соғлом одамга юқибди. Касаллик бемор ёки соғлом бактерия тапсувчилар билан муомалада ҳам ўтиб қолиши мумкин.

Ҳозирги ёз кунларида шаҳримизнинг кўпгина жойларида санитария назоратидан ўтмаган шахслар томонидан айрон, шарбат каби чиқовбоси ичимликлар сотилимоқда. Агар эътибор берсангиз, сотувчиларнинг кўпчилигини болалар ташкил этади. Маълумки, сальмонеллез касаллиги билан кўпроқ болалар касал бўлиши, айрим-айрим соғлом бактерия тапсувчиларга айланиб қолади ва касаллиқнинг тарқалишига сабабчи бўлишади.

Сальмонеллалар ва барча

М. МАМАТҚУЛОВ,
Ўзбекистон эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар илмий-тектириш институтининг катта илмий ходи-
ми.

• Тиббиёт масканларида

ИЗЛАНИШ ЙЎЛИДА

ТИББИЁТ соҳасидаги сўнгги ижобий ўзгаришлардан бири поликлиникалар қўшида кундузги шифохоналарнинг очилиши бўлди. Унда бемор кундузи шифокор назорати остида даволанса, кечқурун эса оиласи давра-сида бўлади. Аҳоли саломатлигини тиклашда давола-нишнинг бу усули кўпчилик орасида энг мақбул деб то-пилиди.

Бундай тиббий хизматдан эл қатори шаҳримизнинг Бешқайрағоч даҳаси аҳоли-си ҳам мамнун бўлмоқда. Чунки бу ердаги 6-поликли-ника қўшида очилган 16 ўринли кундузги шифохона-да аҳолига намунали хизмат кўрсатиш йўлига қўйилган. Қачонлардир беморлар би-лан доимо тавжум бўлади-ган поликлиника биносининг бир қисмида бугунги кунда сукунат ҳўкмон. Қаммаёв саранжом-сарипта. Кундуз-ги шифохона шифокори Уми-да Йўлдошевнинг айтиши-ча, бу ерда ҳўмилдор аёл-лар ҳамда ўсимларга ало-ҳида ихтисослаштирилган хо-наларда хизмат кўрсатила-ди. Чунки сўнгги пайтларда аёллар орасида камқонлик, ўсимлар ичида эса асаб на-

салликлари билан оғриш бирмунча кўпайган.

Беморлар билан сўхбат-лашиб, улардан фақат мам-нуният билан айтилган сўз-ларни тинглаш мумкин. Чунки бу ерда даволанаёт-ганлар дарддан форие бўлиб, ўзларини яхши ҳис эта бош-ласалар ҳам шифокорлар уларни уйларига руҳсат бе-ришга шўшилишмайди, бал-ки, беморларни синчиклаб текшириб боришади. Шу жиҳатдан беморлар ҳам шифокорлардан Дилбар Нажи-мова, Турсуной Дўстмухаме-дова, Фозил Султоновлар-дан миннатдор эканликлари-ни айтишни яхши кўриша-ди. Поликлиника бош ҳам-шираси Саркич Бектошева, ҳамшира Нафиса Жўраева, хўжалик ҳамшираси Вера Бафоевалар ҳам уларнинг меҳрибон кишиларига айла-нишган.

Беморларга намунали хизмат кўрсатишда барча имкониятлардан тўла фой-даланишмиз, — дейди поли-клиника бош шифокори Аб-дусамат Мансуров. — Поли-клиникамизда кичик-опера-ция хонасини очганимиз. Бу ерда йирингли яраларни да-

волаш, хатна қилиш ва шу каби ишлар амалга оширила-ди. Бунда Ўзбекистон Рес-публикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, ша-ҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Қўлахмад Ризаевнинг ташаб-буси катта бўлди.

Бош шифокорнинг гаплари-га ишюна бўлади. Чунки унинг мақсадлари аста-секин-лик билан рўбга чина бош-лади. Жумладан кундузги шифохона ташкил этиш учун поликлиника жамоаси кў-

шимча бино қуришни талаб этмади, балки имкониятлари-ни ўзи ахтариб топди. Бу бил-ан қатнаб даволанадиган беморлар сон кўпайиб кет-мади. Демакки, хизмат кўр-сатиш яхшиланди. Поликли-ника қўшида туман бўйича ягона нефрология, яъни буй-рак касалликлари даволаш бўлими очилгани ҳам жамоа-нинг изланиш, имконият ах-тариш йўлидан бораётгани-дан далolat беради.

Абдумалик
АВДУРАҲМОВ.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) даволаш ишлари бўйича бош шифокор ўринбосари Шохис-та Зоҳидова ҳамда кундузги шифохона шифокори Умида Йўлдошевлар бемор сало-матлигини назоратдан ўтқа-зишляпти; жисмоний машгу-лот билан даволаш бўлими шифокори Раҳим Жалилов беморга аппаратдан фойдала-ниш қондаларини тушунтир-ляпти; ҳамшира Муборак Но-сирова.

Холмат Мирзакаримов
суратлари.

2-Тошкент Давлат тиббиёт ин-ститутини ички касалликлар бўлими мудири, тиббиёт фанлари номзо-ди, шифокор урлол Абдумўмин Милғиев билан сўхбат.

— Ҳозирда, сир эмаски, рес-публикамызда ички касалликлар, жумладан, буйрак касаллигини кўпайиб кетган. Албатта, бу ани-қар ҳол. Буйрак касалликлари-нинг кўпайиш сабаблари нима-да? Унинг пайдо бўлиши қай тахлит кечади?

— Буйрак касаллигини ички касалликлардан ҳисоблашим, у буйракда тош ёки қум бўлиши билан боғлиқ. Унинг пайдо бўлиш сабабларидан бири бу фор-илтония, яъни модда алмашину-вининг бузилишидир.

Буйракда тош ёки қумнинг ҳо-сил бўлишига нималар асосий сабаб бўлади? Буйрак касаллиги туғма ёки кейинчалик орттирил-ган хоссага эга бўлиши мумкин.

Туғма, тиббиёт тили билан айтил-ганда эндеген хасталик бола ор-ганизмда мавжуд бўлган, экзо-ген (орттирилган) эса қилмш ша-роитлари билан боғлиқ, яъни ичимлик суви, овқатларни жара-ёларига бориб тақалади, бу эса буйрак касалликларининг ер юзиде турли кўринишларда тар-қалишига олиб келади. Марказий Осиё давлатлари, чўноччи юр-тимиздаги кўрун иссиқ иқлим шароити, ичимлик суви тарки-би метаболик ўзгаришларини юза-га олиб келади. Бунга эса маҳал-лий омиллар, инфекция, урозина-мика бузилишлари ҳам қўшйла-

ди. Юқоридаги омилларнинг қай бири қандай ўринни эгалла-шида эса турли тадқиқотчилар-нинг фикри турличадир. Бир сўз билан айтганда, буйракда тош ҳосил бўлиши маҳаллий ва умумий сабаблар билан боғла-нади.

— Баъзан организмдаги од-дий қум тошга айланиб, жарроҳ-лик тугини қўллашгача олиб бо-рар экан.

БУЙРАКДАГИ ТОШ

— Буйракларда, пешоб йўл-ларида тузлар, тузлар йиғилма-си юзага келади. Катта тош-лар, албатта, жарроҳлик йўлла-ри билан олиб ташланади. Тузлар, туз йиғилмаларини эса дори-дар-монлар билан бартараф этиш мумкин.

— Буйрак касали кишини «нимжон» қилиб қўяди, деган фикр қанчалар тўғри?

— «Нимжон» иборасини тиб-биётда менимча бундай изоҳла-ган маъқулдир. Буйрак тузилиши-да структур функционал бирлик нефрон ҳисобланади, бу структу-рлар ёрдамида филтратция, ре-абсорция, секреция функцияла-ри амалга оширилиб, пешоб ҳо-сил бўлади ва организмдаги за-

ҳарли моддалар чиқариб юбо-рилади. Буйрак касалликлари натижасида нефронлар ўринни секция билан қўшувчи туқма эгаллай бошлайди ва маълум муддатдан сўнг пешоб билан акраладиган захарли моддалар қонда айлана бошлайди. Бу ҳолат сурункали буйрак етиш-мовчилиги ном билан аталади, бундай беморларни сўнгий буй-рак бўлимларида даволаб қон-

— Буйрак касалликлари да-волашда тиббиётимиз ҳалигача хоржий мамлакатларда ишлан-ган замонавий усулларга тая-нади. Америка ва Японияда тиб-биётнинг энг оддий соҳаларини ускуналар билан таъминлаш 100 фоиз бўлса, бизда 3 фоизгина экан холос.

— Нафақат буйрак, балки бошқа қатор касалликлари аниқлаш, даволашда хоржий мамлакатлар ускуналарига суя-

намиз. Масалан, ультратовуш диагностика апаратлари, ком-пютер томографлар шулар жу-мласидандир. Бу мосламалар ишимизни жуда ҳам енгиллаш-тиради, улардаги аниқлик ҳатто мутахассисларни лол қолдиради. Ускуналар билан таъминлаш масаласига келсан, ўзимизда ҳа-ли ундай мукамил ускуналар кашф этилгангача йўқ. Хоржий мамлакатлар эса ишимизни фа-қат енгиллаштирамоқда.

— Самарали илмий ишнингиз учун сизни Ёшлар Иттифоқи му-кофоти билан тақдирлаган экан...

— Иммўн органларда анти-генлар таъсирда иммуноморо-логик ўзгаришлар ҳолатини ўр-ганишга оид илмий ишнинг Ўз-бекистон Ёшлар Иттифоқи муко-фотига лойиқ деб топишганди. Ёш олимлар, изланувчан йигит-қизларни илҳомлаштириш, улар-нинг янги-янги доволаш забот этишга рағбатлантириш йўлида бундай мукофотларнинг роли жуда катта.

— Сўнгги савол, муштарий-ларга тилакларингиз.

— Аввало, ҳеч ким ҳеч қачон касаллик домгига тушмасин.

Мабодо организмларда хаста-лик, жумладан, буйрак касал-лиги аломатини сезиб қолсалар орта сурмай мутахассисларга мурожаат этсинлар.

Сўхбатдош
Ўзжабоб ҚАРШИЕВ,
Тошду журналистика фа-
культети талабаси.

• Суратли ахборот

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АМАЛИЁТИДА

ЕЗГИ таътил бўлишига қарамаздан, айна пайтда шах-римиз мантабларининг ўқувчилари турли муас-сасалар корхона ва таш-

килотларида ишлаб чиқа-риш амалиётини ўтамоқда-лар. Улар йил давомида ўқув ишлаб чиқариш комби-натларида ўрганган ҳунарла-

рини амалда қўллайдилар. Шу кунларда Акмал Ик-ромов туманидаги Мискин номли 62-ўрта мактабининг 10-синф ўқувчилари шу ту-

ман ҳудудидagi тиббий ёр-дам клиник касалхонасида ишлаб чиқариш амалиётини олиб боришлар. Улар бу ерда дориюнадан тортиб, ҳар бир болим, тажрибахо-наларининг иш фаолияти бил-ан танишадилар. Шу билан бирга ўзлари ҳам иштарок этмоқдалар. Ҳамширалар ёрдамида беморларга дори-дармонлар тарқатиш, улар-нинг қийим-кечалари, ўри-чиш ёки алаштириш, ўри-чиш босими, ҳароратини ўл-чаш каби қўшувчилари ўқув-чиларнинг ўзлари бажари-шади. Бундан ташқари улар шифокорларнинг маслаҳат-лари, берган амалий билим-лари бўйича биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш турларини ўрганимоқдалар. Уларга ка-салхонанинг шифокор ва ҳамширалари яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Ишлаб чиқариш амалие-тининг ўтказилишидан кўз-ланган мақсад ўқувчиларни касбга йўналтиришдир.

Маъкур синфларнинг ўқувчилари ўз касбининг сева-диган маҳакали шифокорлар бўлиб етишишида ана шу ишлаб чиқариш амалиёти катта аҳамият касб этади.

Собит МУСАЕВ.

СУРАТДА: касалхонанинг фиаотерия бўлими кат-та ҳамшираси Саиоат Аҳме-дова ўқувчиларни тиббий ас-боблар билан таништиримоқ-да.

Муаллиф сурати.

ИШТАҲАСИ КАРНАЙ

ЯРИМТА қўй, олти-миш донга туҳмун. Ўта-нон, бир неча кило-грамм гуруч. Ўн ки-лограммдан ортиқ хар-хил мевадар. Булар-нинг ҳаммаси Қу-вайт мамлакатининг фуқароси Халил Иброҳимнинг бир кун-лик метёарда ейдиган овқатидир. У мамла-катда энг семиз ҳисоб-ланади, вази 335 ки-лограммин ташкил эта-ди. Семизлик бўйича донг таратиш Халил Иброҳимга анча қим-матга тушибди. Чунки у ёрдамчиларсиз бе-малол ўзи ҳаракат қилолмайди. Ҳар уч соатда душ қабул қи-лиши керак. Халил Иброҳим ўзи учун махсус ишланган юм-шоқ ором курсида ух-лайди. Унинг қўл ос-тида 8 та хизматкор ишлайди.

Ана шундай овқат-хўрлардан яна бири филидельфиялик Лип-ла Кўрт бўлиб, у 33 дайнаа, 10 лахза-да 23 донга сотаган. Назира СОДИҚОВА.

ТАШҚИ кўриниши билан чу-моиларни эслатуви оқфат ҳашарот фанда термитлар деб аталади. Тропик мамлакатлар-да улар жуда қадим замон-лардан исониятга маълум бўлган. Эрамыздан олдинги 1350 йилда яратилган қадим-ги ҳинд «Ригведа Самхид» аса-ри «Гуҳана» деб номланган термит хилларининг ёғоч за-раркундалари эканлиги ҳа-қида маълумот берувчи, биз-гача етиб келган биринчи ман-бадир.

Термитлар ҳақида қадимий ҳикоятлар, ривоятлари афсона-лардан маълумотлар олинган. Эрамыздан олдинги 700 йилда яратилган «Маҳобҳорат» деб номланган ҳинд эпосидан шу нарсга маълумки, Нармада дарёси водийсидан ўтиб кета-ётган йўловчи «пипилка» ном-ли термитлар тўдасининг ҳу-жумига учраб, тамомила лой-га сувалиб, анча вақт юрол-май қолган. Бу ҳикоя бизга ўша даврда термитлар, ўзла-рига яшаш учун қурай бўлган ерларни бутунлай эгаллаб ол-ган деган хулосани беради. Эпосда таъкидланишича, одам-лар уларнинг ҳўжумига тез-тез учраб турган. Термитлар ёп-

• Табиат ва биз

«Маҳобҳорат»га

кирган очофат

пасига босиб келаётган пайт-да одамлар аскарлар қуршо-вида келётган подшо термит-ни ўлдиришган ва шу йўл бил-ан улардан сақланганлар. Ҳатто айрим мамлакатлар аҳо-лиси уларга илоҳий куч деб қараб, сиғинишган ҳам.

Термитлар ҳақида қадимда сайёҳлар, ҳарбий хизматчилар-нинг кўндалик дафтарларида анчагина маълумотлар ёзиб қолдирган бўлса-да, уларда «Термит» сўзи ишлатилмаган. Ҳўш, «Термит» сўзи қаердан келиб чиққан? Эрамызнинг 1758 йилида швед олими Карл Линней бунга қўйадигача жа-воб қилмади. У ўзининг «Систе-ма натуре» китобининг 10-нашрида термитларнинг аскар ва ишчи турларини «термес-фалес» деб номлаб, биринчи бўлиб термес сўзини ишлат-ган.

У термитларни қанотсиз ҳа-шаротлар хилига киритади. Эҳтимол уларни қиринди-ларга ўхшатган бўлса керак. Не-гани бу кемирувчилар ёғоч ке-мираётган пайтда шундай то-вушлар чиқарадики, Линней уларни ўлимга олиб келувчи товушга ўхшатади. Шунинг учун уларга шундай қўрқинч-ли ном берилган. Яъни «тер-ма» — охир, «фатум» — тақ-дир. Демак, бундан «тақдир охири» деган маъно келиб чи-қади. Термитларнинг, бундай вақимали ном олинида, улар-нинг иқтисодийга, ёғоч ва бошқа маҳсулотларни еб, кел-тираётган зарарлари ҳам бир мунча роль ўйнаса керак.

Термитлар — бугунги кунда ҳам дунё миқёсида халқ ҳўжа-лигига жуда улкан зарарлар келтирмоқда. Уларнинг бир йиллик келтирган зарари 250-500 миллион фунт-стерлингни ташкил қилаётти. Уларга қар-ши курашиш учун эса 2 мил-лион доллар сарфланади ва бунинг асосий қисми улар келтирган зарарни бартараф қилишга кетади. Биргина Америкада термитлардан кў-рилатган зарар йилига 150 миллион долларга тенг бўл-са, Ҳиндистонда бу рақам 280 миллион рупийни ташкил эта-ди. Малайяда эса давлат бино-ларини тузатишга сарфланади-ган ҳарajatларнинг 75 фоизи термитлар келтирган зарарни бартараф қилишга сарф бўл-моқда.

Марказий Осиё мамлакатла-ри ҳудудларида энг хавфли ҳи-собланган катта Каспийорти ва Туркистонда термитдан бир йилдан ортиқ зарар кўришмоқ-да. Термитлар Ўзбекистон-нинг деярли барча вилоятла-рида учрайди. Биргина Фарғо-на вилоятининг Раштон рай-ониде термитлардан зарар кўрган биналарнинг сон 385 тани ташкил этган. Самарқанд вилоятининг Нуробод район-да ҳам анчагина аҳоли яшаш жойлари, хонадонлар зарар кўрмоқда. Ҳақиқатан ҳам тер-митлар катта талафотлар кел-тирувчи зараркунанда ҳаша-ротлардан ҳисобланади. Улар келтираётган улкан зарар та-биат офатига тенг дейиш мумкин.

Абдусодиқ НОМЗОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Фанлар академияси Зо-
ология ва паразитология
институтини аспиранти.

* Илмий мавзуни қайтиб

«ЖУГРОФИЯ» АТАМАСИ ХУСУСИДА

Хурматли «Тошкент оқшоми» тахририяти! Ўзбек тилига давлат мақоми берилиши муносабати билан ноҳақ унутилган жуғрофий атамалар қайта тикланиб ҳаётга тadbик этила бошланди. Газета-ларда «Жуғрофия» атамаси қўлланилмоқда, янги дарсликлар «Жуғрофия» номи билан нашр этила бошланди. Шунга қарамай айримлар «Жуғрофия» атамасига лоқайдлик қилмоқдалар.

Шу муносабат билан Гафур Ғулом номидаги 169-ўрта мактаб жуғрофия муаллимлари «Тошкент оқшоми» газетаси саҳифасида «Жуғрофия» атамаси ҳақида мақолалар берилганини таъкидлаган ҳолда шу атамани илмий жиҳатдан асослайдиган олим ва мутахассислар нуқтаи назари билан таништиришни илтимос қилмоқдалар.

Эътиром билан, жуғрофия муаллимлари:
Н. ҒУЛОМОВ,
А. ҲАМДАМОВ.

«Оқшом» тахририятига худди шундай мазмундаги мактубларни Термиз Давлат университети ўқитувчиси У. Бараталев, Термиз шаҳридаги 2-ўрта мактаб ўқитувчиси Ф. Қобилов, Сергели туманидаги 269-мактаб жуғрофия ўқитувчиси М. Тиллабоева, Шеробод туманидаги 35-ўрта мактаб муаллимлари Т. Махсумов, А. Аъломова, йўл-ташқинлар, Қўйида эълон қилинган мақола шу муштариларнинг илтимосларига бinoан тайёрланди.

ЎЗБЕК тилига давлат тили мақоми берилиши муносабати билан бир вақтлар ноҳақ унутилган анъанавий жуғрофий атамалар қайта тикланмоқда, янгиликлар яратилмоқда: «Жуғрофия» атамаси республикамизнинг кўпчилик газет ва журналлари, «Ўқитувчи», «Меҳнат» каби нашриётлари томонидан тан олинди уни қўллаш бошландилар. «Ўқитувчи» нашриёти дарслик ва қўлланмалари «Жуғрофия» атамаси билан чоп эта бошладилар.

Аммо, шунга қарамай, «Жуғрофия» атамасига лоқайдлик билан муносабатда бўлаётган жуғрофия-юлар учраб турибди. Ваҳоланки атамаларни мантиққа таяниб баҳолаш — ёндоқиш мақсадга мувофиқдир.

«Жуғрофия» — анъанавий ва азалий атамидир.

Жуғрофия халқ тилида азалдан ишлатиб, қўлланиб келинган ва мустақим ўрнатилган атамаси бўлиб, қадимий ва тарихий асарларда, савҳатнома ва бадий адабиётларда, шарҳи мамлакатларида, араб, форс ва туркий тилларда қўлланиб келинган.

«Жуғрофия» атамасини уч нуқтаи назардан: илмий-тарихий, ҳуқуқий (юридик) — қонуний ва қадрият-меросий нуқтаи назарлардан далиллаш мумкин.

1. ИЛМИЙ-ТАРИХИЙ ДАЛИЛЛАР

1. «Жуғрофия» — (يونچа «جو» — ер, «графо» — янграм, тасвир эдирам демакдир) — аввали классик антик вахтлардан башланган бир элмидир. (О. Османов, «Жография муаллимлари учун маълумот китоби», Баки, «Азарнашр», 1955, 117-бет).

Лугатларда ҳам «География» — жуғрофия» деб берилган.

2. Юнон ва латин тилларидаги «Г» ҳарфи (товуши) араб, туркий ва инглиз тилларида «Ж» талаффуз этилади. (Айни вақтда араб ва инглиз тилларидаги «Ж» ҳарфи юнон ва латин тилларида «Г» талаффуз этилади).

Масалан: Алжабр — Алгебра, Жамоат — Гамал, гамел, Жилберт — Гилберт, Журжон — Гуржон.

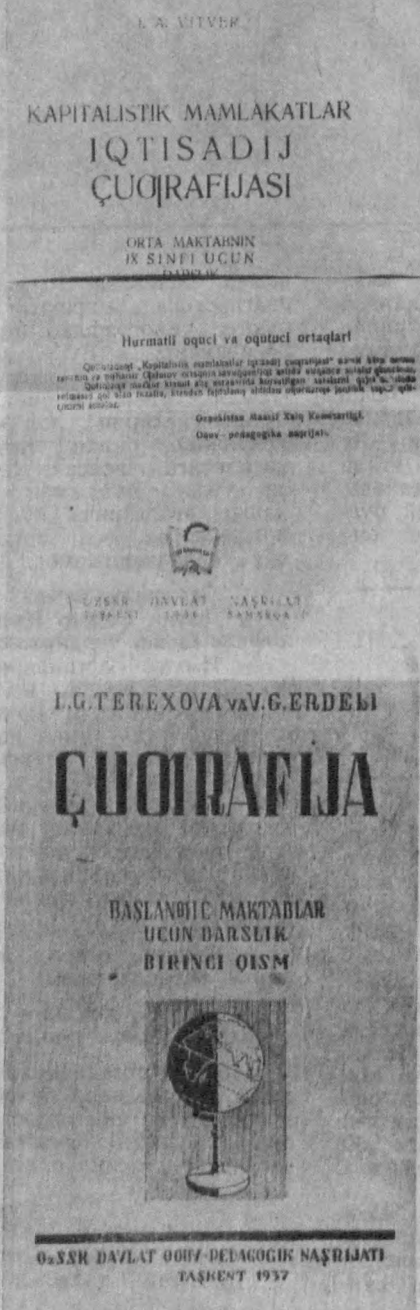
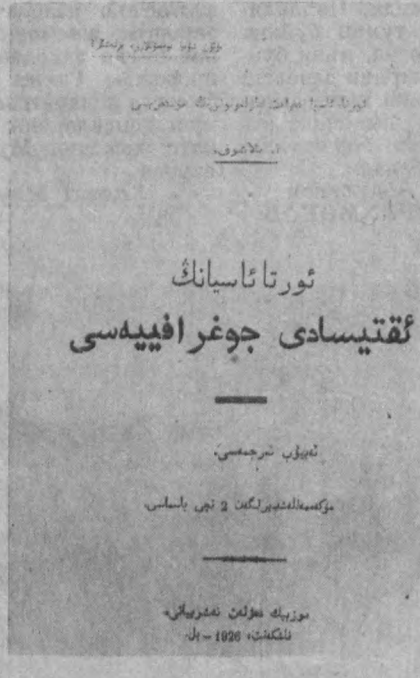
Бобурийлар сулоласининг асосчиси, давлат арбоби ва атамашунос Захриддин Муҳаммад Бобур «Бобуринома» асарида «Г» товуши иштирок этган сўзлар араб тилига «Ж» товуши билан ўзлаштирилишини таъкидлаган: «Норидини араб муарраб қилиб норжид дер».

3. Ҳар бир халқнинг луғавий бойлиги бошқа халқлардан кириб келган атамаси ва номлар ҳисобига бойиб боради. Айни вақтда халқ тилининг ўзига хос хусусиятлари атамаси ва номларга муайян даражада таъсир ҳам этади.

Бу қонуниятга Абу Райҳон Беруний алоҳида эътибор берган: «Айниқса, тили бошқа бўлган (халқнинг) ерли халққа ҳужумронлик қила бошлаши билан номлар тезроқ ўзгаради. Қўпичча тиллари (бошқа халқ) у сўзларни келиштириб айта олмай қабул қила-

ди. (натияжада ўша) исмларнинг маънолари ўзгариб, шу қўйида юнонлар оdatи сингари, ўз тил-ларига кирди. Қўрмайсани, Тош сўзи (асли) туркча исм бўлиб, (арабларда) Шош қўйинишнинг олган. Тошқанд — Тошли қишлоқ демакдир. Жуғрофия китобида у Бурж ал Ҳижора (Тош қалъа) деб номланган.

Араблар (чет тилдаги) номларни араблаштириб, асл талаффузи бузганларидек, бир тил (бошқа тилдаги)ҳарфлар товушини ўз талаффузини енгиллаштирадиган товушларга алмаштирадиган (Абу Райҳон Беруний, «Ҳиндистон», Тошкент, «Фан» 1965, 232-бет).

Масалан: милотдан аввал Икандарияда нуҷудга келган юнонча «география» сўзи, «Остона ҳатлаб», араблар томонидан «Жуғрофия» деб ишлатилган. Беруний ҳам ишлатган «Жуғрофия» сўзи бизга араблардан ўтган.

Беруний фикрича яна бошқа мисоллар келтирмайсиз: Арабча «Замт» атамаси оврополиклар томонидан бузиб, «Зенит» деб ишлатилган, кейин байналмилал сўзга айлалган.

Арабча «Кайба» сўзи оврополикларга ўзгариб «Куб» тарзида ўтган, кейинчалик эса фанда ҳам «Куб» шаклида ишлатилган.

Юнонча «Клима» сўзи халқ тилининг ўзига хос хусусияти асосида овропо тиллари ва рус тилига «Климат» тарзида, араб, кейинчалик араб тилидан ўзбек тилига «Иқлим» бўлиб ўтган.

Демак, юнонча «География» сўзи араб ва инглиз тилларининг ўзига хос хусусияти асосида «Жуғрофия» бўлиб ўтган.

4. Ерининг тасвири ҳақидаги дастлабки ўқув фани «Жуғрофия» шаклида, бу соҳадаги дарслик китоб ва қўлланмалар эса дастлаб

«Жуғрофия» тарзида бунёдга келган, напир этилган ва таълим берилган.

5. Ҳозир Ер куррасидаги 60 фоиздан зиёд халқлар: Буюк Британия, Ирландия, Америка Қўшма Штатлари, Канада, Аляска, Яқин Шарқ, Ўрта Шарқ, Хорижий Осиё, барча араб мамлакатлари, Африка ва Австралия халқлари «Жуғрофия» деб юрताди.

6. Ўзбек тилидаги шахс исовчи қўшмачилар (чи, паз, кор, гар, бон ик ва юндан «нар» — форслардан, «ик» руслардан ва «юн» (фион) эмас) — араблардан ўтган.

Масалан, «Хожки Юсуф Хайъатий — Жуғрофион» (Х. Ҳасанов), Рибзюн, Иштирокюн.

Самарқанд шаҳридаги Ўзбекистон халқлари тарихи ва маданияти музейининг XIX аср залидаги Хожки Юсуф ишлаган глобусда «Жуғрофион» ном — ёзуви бор.

2. ҲУҚУҚИЙ (ЮРИДИК) — ҚОНУНИЙ ДАЛИЛЛАР

1. Одатда қонун аввал муҳомаа этилади, мунозаралардан кейин қабул қилинади. Қонун қабул қилинганча унга амал қилиниши шарт.

«Ўзбекистон Олий Кенгаши 1989 йил 21 октябрда «Давлат тили ҳақида» Қонун қабул қилди. Қонунда «Жуғрофия» атамаси қўлланилган. Қонуннинг 24-моддасида: «...барча жуғрофий номлар ўзбек миллий-тарихий анъаналарига ва ўзбек тилининг ўзига хос хусусиятларига асосланган ҳолда ўзбек тилида рақам этилади» дейилган.

2. Давлат тили ҳақидаги Қонунда (19-модда) атамаси ва номлар Ўзбекистон Атамашунослик қўмитаси томонидан таъкидланиши ва тавсия этилиши таъкидланган.

Ўзбекистон Республикаси Вази-рлар маҳкамаси ҳузуридаги «Атамашунослик қўмитаси» 1990 йилдаги ахборотининг 37-саҳифасида «Жумҳурият атамашунослик қўмитаси томонидан таъкидланган ва тавсия этилган атамалар рўйхатида (42-бет). «География — жуғрофия» дейилган.

3. Ўзбекистон Республикаси Вази-рлар маҳкамаси, Ўзбекистон Республикаси Бош вазир А. Муталов имзо чекиган 119-ф рақам-ли 1992 йил 30 март фармойиши билан «Атамашунослик қўмитаси» ҳузурида «Жуғрофия атамалар шўъбаси» ташкил этилган.

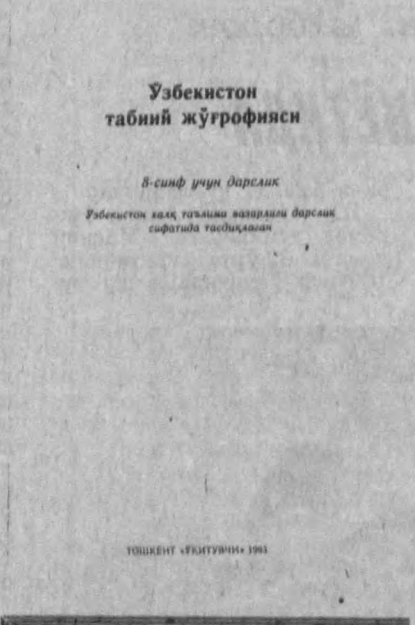
4. Ўзбекистон Вази-рлар маҳкамаси ҳузуридаги «Атамашунос-лик қўмитаси», «Жуғрофий атамалар шўъбаси»нинг 1992 йил 22 майдаги таъсис мажлисида, «Жуғрофия» атамаси буъдан кейин «География» эмас, балки «Жуғрофия» деб юритилисин, деган қарор қабул қилди.

Ўзгичишни англаб етadиган, тан оладиган вақт етиб келди.

М. МАМАТҚУЛОВ, жуғрофия фанлари доктори, профессор; А. РҲЗНЕВ, жуғрофия фанлари доктори, профессор; Алмбек РҲСТАММИ, адабий илмлар доктори, профессор; П. БАРАТОВ, жуғрофион, профессор; Мир-ортўқ МИРАБДУЛЛО Ҳали, жуғрофион, профессор; Сулол ҚОРАЕВ, филология фанлари номзоиди, Ўзбекистон мадан-ий жағмармаси топонимия ке-ташнинг раис; И. АҲМАДЖО-НОВ, педагогика фанлари номзоиди, «Ўқитувчи» нашриётининг бош муҳаррири; Н. ҚОСИМОВ, фило-логия фанлари номзоиди, Атамақўм бош мутахассиси; М. НАВИХО-НОВ, жуғрофион, доцент; Т. АБ-ДУЛЛАЕВА, жуғрофион, доцент; Ж. ҚОРАБОВ, хариташунос, доцент.

СУРАТЛАРДА: турли йил-ларда «Жуғрофия» атамаси билан чиққан напслардан намуна-лар.

О. ҚУНИНОВ, П. БАРАТОВ, М. МАМАТҚУЛОВ, Р. РАХИМБЕКОВ

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖЖОРАТ ЖАБАРАЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ
САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИНИНГ

ТИББИЕТ БИЛИМ ЮРТИ

1993—1994 ўқув йили учун

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент шаҳри ҳамда Республика вилоятларининг даволаш муассасаларида ишлаш учун «Ҳам-шаралик иши» бўйича тиббиёт ҳамшараларини тайёр-лайди.

Билим юртига Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоят-ининг туманларида яшовчи, умумий ўрта маълумоти бор бўлган, Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, шу-нингдек чет эллик фуқаролар ётоқхона билан таъмин-ланмаслик шарт билан қабул қилинади. Бошқа дав-латларнинг фуқаролари тегишли давлатлараро шарт-нома ва битимларда белгиланган тартиб асосида қа-бул қилинади.

ҲУЖЖАТЛАР 15 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИ-НАДИ.

Ўқиш муддати 1 йил 10 ой.
Ўқиш ўЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИВ ВО-РИЛАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топши-риш керак: билим юрти раҳбари номига ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 086/У шаклидаги тиббиёт маълумотномаси, меҳнат дафтарчасидан кў-чирма (ишловчилар учун), 3х4 см. ҳажмдаги 4 дона сурат.

Паспорт ва ҳарбий хизматта лаёқатлиги ҳақидаги ҳужжат тахассис қўрсатлади.

БИЛИМ ЮРТИГА КИРУВЧИЛАР 2 ТА ФАНДАН ИМТИҲОН ТОПШИРАДИЛАР: она тили (диктант), биология (орзак).

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ — 1 АВГУСТДАН ВОШ-ЛАНАДИ.

Билим юртига ўқишга кирувчилар кириш имтиҳонла-рини хоҳишларига қараб давлат тили ёки рус тилида топширишлари мумкин.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, 1 мавзе, Чилонзор кўчаси, 9-уй (2, 34, 50, 77, 80, 94, 118-автобуслар, 7, 11, 16-троллейбуслар; 4, 9-трамвай-ларнинг «Чилонзор» бекати, метронинг «Ҳамза» бекати).

8-ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Агар Сиз Ўрта Осиёдаги энг йирик корхоналардан би-ри бўлиш Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлаш-масида ишлашни ёки Тошкент Давлат Техника универ-ситетида ўқишни хоҳласангиз

8-ТАЖРИБАВИЙ ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ўқув даргоҳида Сиз учини аппаратларини йиғувчи-чилангар, кенг қамровли дастгоҳчи, автомобилларга тех-ника хизматини қўрсатувчи чилангар, «В» ва «С» тои-фали ҳайдовчи, авточилангар-механик-йиғув ишлари чилангари, санаят ускуналарини таъмирловчи чилангар-автомчилангар, рақамли дастур воситасида бошқарилади-ган дастгоҳларнинг операторлари, механик-йиғув ишла-ри бўйича чилангар-тонари, фрезерчи.

Ўқиш ўЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИВ ВО-РИЛАДИ.

9-синфларнинг битирувчилари 3 йил мобайнида ўрта маълумот ва касб эгалланадиган тажрибавий гуруҳлар-да таълим оладилар.

8-9-синфларнинг битирувчилари бир ва икки йиллик гуруҳларда ўқиб, ишни, малакасини эгаллайдилар.

11-синфларнинг битирувчилари ойна 3000 сўмдан стипендия олган ҳолда янги 6 ой ичда касб-хунар эгаси бўлиб чиқшади.

Ўқиш даврида ўқувчилар овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Улар Тошкент авиация ишлаб чиқари-ши бирлашмасининг пансионатлари ва сўхатгоҳларида дам олиб, ўз соғлиқларини тиклаб олишлари мумкин.

Ўқиш даври МЕХНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚўШИВ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар Тошкент давлат техника университетига ва учувчилик авиация билим юртигаги ўқишга юбориладилар.

Муддатли ҳарбий хизматини ўтаб қайтган, бошқа ша-ҳарлик ўқувчиларга Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг қўлай ва шинам ётоқхонасидан жой берилади.

ДИҚҚАТ ҚИЛИНГ! ЭЪТИБОР БЕРИНГ!

Билим юртининг шаҳар марказида жойлашган бўлиб, унга 10, 23, 27-трамвайлар; 18-автобус; 1, 10, 14, 18, 22, 24-троллейбусларда осонгина бориш мумкин («Турон» меҳмонхонаси бекати).

Манзилгоҳимиз: 700128, Тошкент шаҳри, У. Юсупов кўчаси, Авиационий тор кўчаси, 10-уй. Телефон 41-75-54.

ҲАММАГА! ҲАММАГА! ҲАММАГА!

Бадий ижодиёт билан шуғулланиб, касбий кўникмаларга эга бўлишни хоҳлайдиганлар учун

БОЛАЛАР БАДИЙ ИЖОДИЕТИ РЕСПУБЛИКА МАРКАЗИ

қуйидаги ижодкорлик студияларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҚУЮҚ ВЪЕКЛАР, ЛОЙ, ГИПС, МУМ ВА ГАНЧДАН БУЮМЛАР ЯСАШ — ўқиш муддати 6 ой.

БАДИЙ (ишда ва машинада) КАШТА ТИКИШ — 1 йил.

БАДИЙ ТЎКИШ — 1 йил.

СУРАТКАШЛИК ИШИ — 1 йил.

«ФРИВОЛИТЕ» УСЛУБИДА ТЎКИШ — 3 ой.

ЎҚИШ — ПУЛЛИК. Еш — чекланмайд. Гуруҳлар 1993 йил 28 июнгача жалланади. Машгулотлар — 1993 йил 1 июлда бошланади.

БУНДАН ТАШҚАРИ, ҚУНИДАГИ СТУДИЯЛАРГА ҲАМ ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ:

ТИКИШ ВА ВИЧИШ — 6 ой.

ЎЗБЕК ХАЛҚ РАҚСИ — 1 йил.

ЎҚИШ — ПУЛЛИК. Ўзбек рақс студиясига 8—12 ёшли қизлар қабул қилинади.

Машгулотлар — 1993 йил 1 августда бошланади.

СТУДИЯНИ БИТИРГАНЛАРГА БЕЛГИЛАНГАН НАМУНАДА ГУВОННОМА БЕРИЛАДИ.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Сафёрлар кўчаси, 15-уй (13, 15, 16-троллейбуслар; 4, 7, 8, 9, 24, 28-трамвай-ларнинг «Россия» меҳмонхонаси бекати).

Телефон — 56-62-29.

«ТЎКИМАЧИЛИК

КОМБИНАТИ»

ТОШКЕНТ

ИП-ГАЗЛАМА

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

БИРЛАШМАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ҚАЙД ҚИЛИНГАН
ҚИЗЛАРНИ ЮҚОРИ ОЙЛИК МАОШ
ТУЛАНДИГАН
ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Агар ҳеч қандай ҳунарингиз бўлмаса — бизга ўқиш-га келинг. 3-8 ойлик қисқа муддат ичда Сиз оёрули касблардан санилиш иш ийигирувчи, ТЎҚУВЧИ, ПАҚДОЗЛОВЧИ, ип ўраш, тароқлаш, айлантириш, би-ринчи машиналарнинг ОПЕРАТОРИ касблардан би-рини эгаллашнинг мумкин.

Ўқиш даврида Сиз 4 минг сўмдан 3 минг сўмгача иш ҳақи оласиз, сўнг бизнинг комбинатимизда ишлайсиз. Меҳнат ҳақи — ишбай (30 минг сўмгача).

Бирлашмада ишчилар учун қуйидаги энг қўлай иж-тимой шароитлар яратилган: ошхоналар, сабзавот, озиқ-овқат дўконлари, буг ҳаммоми, пардоз-андоз (парва-риш) салонлари ва сартарошхоналари бўлган маший комплекслар ана шулар жумласидандир. Мунтазам ра-вишда танқис озиқ-овқат маҳсулотлари ва санаят мол-лари билан савдо-сотқ қилинади. Тиббий-санитария қисми, поликлиника, сўхатгоҳ (профилакторий), Тошкент денгизда дам олиш маскани, тоғ ён бағрида нашоф-лар оромгоҳи, «Тўқимачи» спорт мактаби, Маданият са-роий ўзининг ёрдамчи хўжалигида эга. Ҳар бир ходим-га оқиётларини учун қўнунга 50 сўмлик талон берилади.

БИЗНИНГ БЎЛИМЛАРИМИЗ ПОЙТАХТНИНГ АҚ-МАЛ ИКРОМОВ ТУМАНИДА (Фарҳод кўчаси, 31-«а» уй, «Свердловск уйлари» бекати), Собир РАХИМОВ ТУМАНИДА (1/4 Қорамзини даҳаси, Наби Ҳасанов кўчаси, 19-уй)да жойлашган.

БИЗ СИЗЛАРНИ «ТЎКИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ»

ТОШКЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИР-ЛАШМАСИНИНГ ҚУНИДАГИ МАНЗИЛДА ЖОЙЛА-ШГАН РАСМИЙЛАШТИРИШ БЎЛИМИДА КЎТМИЗ:

Қўшбеги кўчаси, 6-уй (33, 34, 45, 69, 79, 182-автобус-лар; 2, 6, 13, 16-троллейбуслар; 7, 9, 11, 24, 28-трам-вайларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 52-97-09, 53-18-72.

«ТЎКИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ» ТОШ-КЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

БИРЛАШМАСИ.

“ШАРК”

НАШРИЁТ - МАТБАА КОНЦЕРНИ

- матбаа ускуналарини соловчилар,
- электр монтерлар, электр монтажчилар,
- компрессорчи,
- матбаачилар, муковасозларни

ишбай-мукофотли меҳнат ҳақи туланидиган

2 ва 3 сменали ишга

таклиф этади

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин:

Буюк Турон кўчаси, 41- уй,
расмийлаштириш бўлими.
Телефон 33-80-83

«ТОШШАҲАРИОКТРАНС» КОНЦЕРНИНИНГ

700080, Тошкент шаҳри, Чикован кўчаси, 14-уйда жойлашган

1-АВТОКОРХОНАСИ

ШАҲАРДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА ВА АҲОЛИГА

ЮК ТАШИШ ХИЗМАТЛАРИНИ ҚўРСАТАДИ.

Меҳнат жамоасининг корхонани акционерлик корхона-сига айлантириш тўғрисидаги талабномасига бinoан, Давлат мулк комитети корхонанинг изоми ва у тузган шартномалардан келиб чиқадиган барча турдаги ишлар ва мажбуриятларнинг бажарилишини унинг ҳуқуқий вориси сифатида ўз зиммасига оладиган корхонани ҳусу-сийлаштириш комиссиясини ташкил этди.

«СОВ» ва «ММА» хусусий фирмаларига

— малакали бухгалтер, таъминотчилар, менеджерлар, референт

К Е Р А К

Олий ёки тугалланмаган олий маълумотли, 35 ёш-га бўлган шахслар таклиф этиладилар.
Телефонлар: 45-98-14, 45-98-28. Соат 19 дан 21.00 гача 44-59-96 телефонига қўнтроқ қ